

PRIKAZI KNJIGA

Ivo Jajić, Zrinka Jajić REUMATSKE BOLESTI: FIZIKALNA TERAPIJA I REHABILITACIJA (Medicinska knjiga-Zagreb, 1997., 244 str., 176 slika).

Tijekom 1997. godine svjetlo dana ugledala je još jedna knjiga našeg najplodnijeg autora pisane riječi iz područja reumatologije prof. dr. Ive Jajića. Ugledan stručnjak i mentor mnogih naraštaja fizijatara - reumatologa prof. Jajić već je brojnim djelima obogatio našu stručnu medicinsku literaturu.

Među njima napose bih izdvojio udžbenik *Reumatologija* (Medicinska knjiga, 1995.), koji svojom sveobuhvatnosti i iscrpnim informacijama koje pruža, a kao rezultat rada jednog autora, predstavlja svojevrsan fenomen na ovim prostorima. Ovaj put, a u suautorstvu s doc. dr. Zrinkom Jajić, profesor Jajić napisao je knjigu *Reumatske bolesti: fizikalna terapija i rehabilitacija*. Knjiga predstavlja logičan nastavak već spomenutog udžbenika *Reumatologija* i knjige *Specijalna fizikalna medicina* (Školska knjiga, 1991.) jer nam približava fizikalnu terapiju i rehabilitaciju u liječenju bolesnika s reumatskim bolestima.

Reumatske su bolesti heterogena skupina bolesti čiji uzrok u većini slučajeva nije poznat. Osim farmakoterapije (napose u novije vrijeme imunomodulirajućih lijekova) fizikalna terapija, kinezioterapija, balneo-, klimato-, talasoterapija, zatim primjena ortoza i pomagala, radna terapija, edukacija bolesnika i dr. predstavljaju izuzetno važan segment liječenja tih bolesnika. Autori o svakoj bolesti prvo ukratko iznose osnove epidemiologije, etiologije, patogeneze, kliničke slike, a zatim pregledno i sadržajno bogato obrađuju gotovo sve aspekte nefarmakološkoga liječenja reumatskih bolesti uključivo i pre- i postoperativnu rehabilitaciju u stanjima i bolestima u kojima se vrši i operativno liječenje.

Upalnim reumatskim bolestima posvećeno je nešto manje od polovice knjige. Obrađeni su svi relevantni entiteti: ponajprije reumatoidni artritis, a zatim juvenilni kronični artritis, ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, Reiterov sindrom, artritis kod enteropatija, sistemni lupus eritematosus, progresivna sistemna skleroza i polimiozitis. Osobita je pozornost posvećena različitim terapijskim pristupima u pojedinim fazama bolesti (akutna, subakutna, kronična).

Degenerativne bolesti zglobova i bolni sindromi kralježnice, koje sa strane općeg morbiditeta spadaju među najčešće bolesti u populaciji pa predstavljaju i važan javno-zdravstveni i socio-ekonomski problem, također su dobile zasluženo mjesto.

Među bolne sindrome kralježnice tako su uvršteni vratni, cervikocfalni, cervikobrahijalni, torakalni i lumbalni bolni sindrom, a posebno je poglavlje posvećeno često zaboravljenim bolnim sindromima sakroilijakalnih zglobova.

Od metaboličkih bolesti koštano-zglobnog sustava odrabrane su dvije najčešće: osteoporozna i urični artritis, a od ostalih zglobnih bolesti i stanja infektivni artritis i artropatije (hipertrofična, ohronotična, dijabetička, hemofilična, neurogene).

Posebna, danas veoma raširena skupina, bolesti su koje spadaju u tzv. izvanzglobni reumatizam. Među njima u knjizi su obrađeni: sindrom bolnog ramena, periartritis lakta, refleksna simpatička distrofija, Dupuytrenova kontraktura, fibromialgija i psihogeni reumatizam.

Knjiga je obogaćena nizom crteža i fotografija koji ilustriraju ne samo tipičnu kliničku sliku pojedinih bolesti nego i fizikalno-terapijske postupke, medicinske vježbe, ortoze i ostalo.

Primjerno uređen sadržaj i kazalo omogućuju lako snalaženje u knjizi.

Knjiga Ive Jajića i Zrinke Jajić *Reumatske bolesti: fizikalna terapija i rehabilitacija* koristan je i važan priručnik za liječnike specijaliste, fizijatre, reumatologe i stručnjake drugih graničnih struka, te predstavlja važan doprinos hrvatskoj fizijatrijsko-reumatološkoj i medicinskoj literaturi uopće.

Vjerujem da ćemo od profesora Jajića kao neumornog autora dobiti još vrijednih knjiga.

Dr. Simeon Grazio

I. Jajić, Z. Jajić: SINDROM HIPERTROFIČNE OSTEOARTROPATIJE

Izdavač: Medicinska knjiga, Zagreb, 1997. Format 16x24 cm, 168 stranica, 26 tablica, 58 slika, tvrdi uvez. ISBN 953-96055-4-7. Naklada: 500 primjeraka. Sadrži abecedno kazalo.

Ova monografija pisana je s namjerom da bude priručnik za liječnike reumatologe, ortopede, fizijatre, interniste, dermatologe i specijaliste drugih graničnih struka te za studente medicine.

Knjiga sadrži sljedeća poglavlja: definicija, klasifikacija i dijagnostički kriterij, nomenklatura, povijest, epidemiologija, etiologija i patogeneza, patološko-anatomska slika, klinička slika, da bi nadalje prešla na sam sindrom sekundarne hipertrofične osteoartropatije u kojem dijelu se detaljno prikazuje epidemiologija bolesti, kliničke karakteristike uz detaljan opis mogućih promjena kao zglobnih, kožnih, batičastih prstiju, periostitisa, ginekomastije, te povezanost s drugim bolestima kao što su urođene srčane bolesti, jetrene bolesti, hiper- i hipotireoidizam, sarkoidoza i s trudnoća.

Slijedi poglavlje o rendgenološkim promjenama, rezultatima pretrage magnetnom rezonancijom, termografski i angiografski nalazi, te laboratorijski nala-